

Pr. Karmen Joller
Sotsiaalminister
Sotsiaalministeerium
Edastatud e-postiga: Karmen.Joller@sm.ee
info@sm.ee

Meie 29.04.25

Pr. Mari-Anne Härma
peadirektori asetäitja
Terviseamet
Edastatud e-postiga: mari-anne.harma@terviseamet.ee
info@terviseamet.ee

Detergentide määruse läbivaatamine (triloog)

Mõistame, et 24. aprillil toimunud Tehnilise Ühtlustamise Töögrupi (*Technical Harmonisation WP*) kohtumisel vahetasid liikmesriigid mõtteid Euroopa Komisjoni uue detergentide eelnõu üle ning käsitleti biolagunevuse nõudeid, koostisainete andmelehti, mikroorganisme ning mõningaid täiendavaid teemasid.

Mitmed teemad (nt biolagunevus) on meie liikmete jaoks võtmetähtsusega ning praegu arutlusel olevad sätted avaldavad olulist mõju tööstuse tulevikule.

Seetõttu oleksime väga tänulikud, kui võtaksite arvesse meie käesolevale e-kirjale lisatud sisendi ja soovitused. Saame aru, et liikmesriikidele on jäetud pisut aega kirjalike seisukohtade esitamiseks.

Täpsemalt:

- **Biolagunevus:** Soovitame toetada Komisjoni kompromiss-ettepanekut biolagunevuse nõuete kohta ning esitatud määratlust „kilepolümeeride“ kohta. Tööstus toetab täielikult Komisjoni ettepanekut hinnata vajadust biolagunevuse kriteeriumide kehtestamiseks teadusandmete alusel, vältides samas meelevaldseid tähtaegu volitusaktide vastuvõtmiseks. Jagame Komisjoni muret, et biolagunevuse hindamiseks tuleb kilepolümeeride puhul esmalt katsemeetodeid kohandada ja edasi arendada. Lisaks ei ole muude orgaaniliste ainete osas läbi viidud mõjuhindangut ega teaduslikku analüüsi, mis määraks, millised ained kuuluvad ettepaneku reguleerimisalasse.

Lisaks toetame uut ettepanekut kilepolümeeride määratluse kohta: (12a) *‘Film polymers’ means polymers used in water-soluble films to encapsulate detergents;*

- **Koostisosade andmelehed:** Tööstus toetab Euroopa Komisjoni viimast ettepanekut, mis näeb ette uurida, kuidas saaks tulevikus lihtsustada koostisosade andmelehe (IDS)

edastamist mitteohtlike pesuvahendite puhul. Tegemist on keerulise küsimusega, mis vajab analüüsi ning eelnevalt ei tohiks IDS-i edastamist siduda digitaalse tootepassiga – see tekitab ebavajalikku administratiivset koormust ettevõtetele ja ka täiendavat segadust meditsiinipersonalile.

- **Mikroorganismid:** Toetame Komisjoni poolt valitud suunda uues kompromissettepanekus, mis lähtub Nõukogu volitusest ja näeb ette mikroorganismide kasutamise riskihindamise puhastusvahendites.
- **Doseerimine:** Oleme vastu Euroopa Parlamendi mandaadi punktidele, mis puudutavad doseerimisseadmete ja mõõtetopside värvi- ja kontrastmärgistusi ning on endiselt arutlusel. Kohustuslike doseerimismärgistuste kehtestamine pudelikorkides (nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi rea 514a ettepanekus) on vastupidine samm tööstuse ja regulatiivsete asutuste ühistele eesmärkidele – nimelt pakendijäätmete vähendamisele, taaskasutamise suurendamisele ja ringlussevõetud materjalide kasutuselevõtule. Lisaks suurendab see oluliselt administratiivseid ja muid kulusid.
- **Fosfor:** toetame Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjoni ettepanekuid, millega säilitatakse kehtivad fosforisisalduse piirnormid ega kehtestata täiendavaid piiranguid. Meie hinnangul on praegused fosforipiirangud tarbijatele mõeldud pesupesemisvahendites ja automaatsetes nõudepesuvahendites piisavad.
Samas mõistame Euroopa Parlamendi kõrgendatud ambitsiooni fosfori kasutust piirata ning oleme teadlikud, et triloogi läbirääkimistel tuleb tõenäoliselt leida kompromiss, mis arvestab Parlamendi muresid. Juhul, kui peetakse vajalikuks kehtestada täiendavad fosforipiirangud, rõhutame, et need peaksid olema suunatud üksnes **tarbijatele mõeldud pesupesemisvahenditele ja automaatsetele nõudepesuvahenditele**.
Seejuures juhime tähelepanu, et fosfori sisalduse võimalik täiendav piiramine tarbijate pesuvahendites võib avaldada negatiivset mõju järgmistes valdkondades:
 - **Toote toimivus:** Fosfor aitab stabiliseerida vee kareduse ja vältida katlakivi teket. Fosfori vähendamine võib vähendada pesuvahendite efektiivsust, suurendades vajadust suuremate pesuainekoguste ja korduvpesu järele.
 - **Vee- ja energiatarbimine:** Vähem tõhusad pesuvahendid võivad viia korduvpesu vajaduseni, suurendades oluliselt vee- ja energiatarbimist, tõstes seeläbi kodumajapidamiste kulusid ja keskkonnakoormust.
 - **Seadmete hooldus:** Katlakivi suurenemine seadmetes nagu pesumasinad ja nõudepesumasinad võib lühendada seadmete eluiga ja tõsta hoolduskulusid.
 - **Alternatiivsete koostisosade mõju:** Fosfori asendamine näiteks sidrunhappega võib nõuda kõrgemaid pesutemperatuure ja suuremaid kemikaalikoguseid, mis omakorda suurendab keskkonnamõju ja pakendijäätmeid.

Lisaks tuleb arvestada, et fosfori alternatiivide arendamine toob tootjate jaoks kaasa märkimisväärsed teadus- ja arenduskulusid ning nõuab pikki üleminekuperioode uute keemiliste ühendite ja nende baasil toodetud puhastusvahendite turule toomiseks.

Tööstuslike ja institutsionaalsete (I&I) puhastustoodete osas soovitame tungivalt mitte kehtestada täiendavaid piiranguid, arvestades järgmisi tegureid:

- Mõjuhinnaangute puudumine;
- Professionaalse sektori poolt tekitatud fosforikoormuse väga madal osakaal (umbes 0,7–1,6% pinnavette sattuvast kogusest, vastavalt UBA aruandele);
- Sobivate alternatiivide puudumine, mis suudaksid tagada sama efektiivsuse;
- Hügieenistandardite tagamise kriitiline vajadus sektorites nagu tervishoid ja toiduainetetööstus.

Fosforipõhised ühendid on hädavajalikud optimaalse puhastustulemuse ja hügieenistandardite saavutamiseks, eriti professionaalses kasutuses, sealhulgas farmaatsias, tervishoius, toidu- ja joogitööstuses, põllumajanduses, professionaalsetes köökides, hoonete hoolduses ja tööstuslikus pesupesemises.

Kokkuvõttes toetame seniste fosforipiirangute säilitamist, mõistlikku ja teaduspõhist lähenemist võimalike täiendavate piirangute kaalumisel ning vajadust kaitsta nii keskkonda kui ka ühiskonna tervist ja tööstuslikku konkurentsivõimet.

- **Tahtlikult lisatud ained** : Nõukogu teeb retsitaalis 6 (rida 15) ettepaneku eemaldada tekstist sõna „tahtlikult“, kui viidatakse (keemiliste) koostisosade ja mikroorganismide lisamisele. Palume **säilitada Komisjoni algselt ette pandud sõnastuse** ning mitte eemaldada tekstist sõna „tahtlikult“ – see tagab paremini õiguskindluse ning kooskõla muudes õigusaktides juba kasutusel oleva sõnastusega.
- **Lisaks digitaalne tootepass, DPP** (kuigi see ei ole otseselt viimase töögrupi teema) : Meil on tõsine mure, kuidas VKE-d tulevad toime DPP rakendamisega. Üleminekuperioodid peavad olema võimalikult pikad (36 või 48 kuud) ja algama alles siis, kui kõik vajalikud rakendusaktid nii detergentide määruise kui ka ökodisaini määruise alusel on vastu võetud.

Toetame DPP alusena mudeli kontseptsiooni, mis on seotud V lisa koostisosade loeteluga. Leiame, et Komisjoni kompromiss-ettepanek, mis jagab DPPs esitatava teabe kohustuslikuks ja vabatahtlikuks, võib olla sobiv lahendus.

Manusest leiab lisaks ka meie katusorganisatsiooni A.I.S.E seisukohad samade teemade osas.
Täname Teid ette lahke kaalumise eest.

Lugupidamisega
/allkirkastud digitaalselt/
Hallar Meybaum
tegevdirektor

Kärt Alaküla
Kemikaali- ja arendusnõunik
6139775; kart@keemia.ee